

without exception and to improve the cognitive and social development of students with special health conditions.

References:

1. Arter, P.; Brown, T.; Law, M.; Barna, J.; Fruehan, A.; Fidium, R. Virtual Reality: Improving Interviewing Skills in Individuals with Autism Spectrum Disorder. In Proceedings of the Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, Association for the Advancement of Computing in Education (AACE), Washington, DC, USA, 26 March 2018; pp. 1086–1088. [Google Scholar].

2. Bryson, S. Virtual reality: A definition history—A personal essay. arXiv 2013, arXiv:1312.4322. [Google Scholar].

3. Burke, S.L.; Bresnahan, T.; Li, T.; Epnere, K.; Rizzo, A.; Partin, M.; Ahlness, R.M.; Trimmer, M. Using Virtual Interactive Training Agents (ViTA) with Adults with Autism and Other Developmental Disabilities. *J. Autism Dev. Disord.* 2018, 48, 905–912. [Google Scholar] [CrossRef].

4. Ip, H.H.; Wong, S.W.; Chan, D.F.; Byrne, J.; Li, C.; Yuan, V.S.; Lau, K.S.; Wong, J.Y. Enhance emotional and social adaptation skills for children with autism spectrum disorder: A virtual reality enabled approach. *Comput. Educ.* 2018, 117, 1–15. [Google Scholar] [CrossRef].

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-65>

DIGITIZATION AS A SOCIO-CULTURAL PROCESS

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПРОЦЕС

Rozova T. V. Розова Т. В.

*Doctor of Philosophical Science,
Professor,
Head of the Department of Philosophical
Anthropology, Philosophy of Culture
and Cultural Studies
Mykhailo Dragomanov Ukrainian
State University
Kyiv, Ukraine*

*доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри філософської
антропології, філософії культури
та культурології
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Актуальність заявленої проблеми визначається тим, що на всіх рівнях життя сучасної людини, від глобальної політики до структур повсякденності та мистецтва, протягом останніх кількох десятиліть відбулися кардинальні зміни. У цій новій дійсності важливою є не тільки

поява нового культурного поля, яке радикально перетворило звичну інфраструктуру соціокультурного буття, а й вибухове зростання швидкості змін, викликаних проривним розвитком цифрових технологій. Оскільки цифрова глобалізація продовжує змінювати те, як ми спілкуємося, працюємо та споживаємо, вона також має глибокі наслідки для формування та трансформації соціокультурного процесу.

Важливо відзначити, що феномен швидкого розвитку виникає одночасно з приходом цифрових технологій, особливість яких полягає в тому, що відбувається значний вплив на технологічну, соціальну та культурну інфраструктуру, тобто на весь глобальний соціокультурний процес.

Найважливішою особливістю сучасного етапу розвитку є те, що відбувається бурхливий процес в інфокомунікаціях та когнітивних технологіях. Достатньо швидкий розвиток цифрових технологій визначає і неминучість соціальних зрушень, які проходять на наших очах і втілюються в таких поки що нових поняттях, як «цифрове суспільство», «цифрова цивілізація», «цифровий світ», «цифрова епоха», «цифровий соціокультурний процес», «цифрова революція», «цифрова культура», «цифрове мистецтво».

Вперше у науковий обіг поняття «цифровізація» ввів 1995 році Ніколас Негропonte, який працював у Массачусетському університеті [1]. Спочатку поняття не було надто поширеним та застосовувалося в технічній сфері: у радіотехніці, де були чіткі відмінності між цифровими та аналоговими сигналами. При цьому цифровий сигнал – це роздільний сигнал, що описується дискретною функцією часу. Поняття «цифровий» у технічному сенсі використовується для характеристики об'єктів, які працюють з дискретними сигналами. У цьому сенсі комп'ютерні технології – це цифрові технології, оскільки комп'ютер працює лише з цифровими сигналами. Підкреслимо, що цифрові технології обробляють цифрову інформацію, отже, є частиною інформаційних технологій.

В останні десятиліття поняття, похідні від слова «цифра», починають витісняти поняття, утворені від слова «інформація». Дедалі поширюються поняття «цифрове суспільство», «цифрова культура», «цифрові технології», «цифрова економіка», «цифровізація» [2;3].

Нині поняття «цифровізація» використовують у вузькому та у широкому смислах. У вузькому значенні під цифровізацією розуміється перетворення інформації на цифрову форму, що веде до зниження витрат, до появи нових можливостей. Про цифровізацію соціокультурного процесу в широкому розумінні можна говорити лише в тому випадку, якщо цифрова трансформація інформації відповідає наступним вимогам:

1) Охоплює виробництво, бізнес, науку, соціальну та культурну сферу, структури повсякденності.

2) Супроводжується ефективним використанням її результатів.
3) Результати цифровізації доступні користувачам перетвореної інформації.

4) Результатами цифровізації користуються не лише фахівці, а й пересічні громадяни.

5) Користувачі цифрової інформації мають навички роботи з нею [4].

Цифровізація істотно впливає не лише на мистецтво, але й на весь соціокультурний процес. У його основі лежать:

- 1) Мережеві структури.
- 2) Хмарні обчислення та обробка великих даних.
- 3) Розподілені реєстри та квантові технології.
- 4) Цифрове проектування та моделювання.
- 5) Машинне навчання та штучний інтелект.
- 6) Робототехніка та адитивні технології.

Ступінь розробленості та поширеності окремих технологій різна. Цифровізація – це тренд розвитку соціокультурного процесу, який визначає розвиток культури у суспільстві, заснований на переході до цифрового формату подання інформації. Основні технології, які активно формуються нині та розвиватимуться надалі – це технології:

- 1) Розподіленого реєстру чи блокчейн.
- 2) Штучний інтелект.
- 3) Адитивне виробництво.
- 4) Багатовимірний друк.
- 5) Технології віртуальної, доповненої та змішаної реальності.

Формуючись у сфері природничих або технічних наук і поширюючись у культурі та суспільстві, вони охоплюють соціокультурну сферу, торкаючись як гуманітарних наук, так й сфери культури. У XXI столітті вже зроблено спробу первинного опису когнітивних підстав побудови «цифрової» антропології. Йдеться про генезу такої сучасної філософії людини, предметом дослідження якої є стан людини в епоху стрімкого прогресу «цифрових» технологій. Неможливо оминати й «штучний інтелект» передусім у тих мовних практиках, які виконують роль середовища по відношенню до антропних перспектив «цифровізації». Обґрунтовано тезу про те, що «цифровий антропоморфізм» є результатом редукції людського буття до «програми» і полягає в імітації людської ментальної практики. З чого можна дійти до висновку про те, що гуманітарна експертиза сучасного соціокультурного процесу технологічних інновацій має спиратися на спосіб самовизначення людини у її власному людському існуванні.

Отже, сучасна людина дедалі більше інтегрується у сферу високих «цифрових» технологій. Завдяки технологічному прогресу людина вільно чи мимоволі трансформує середовище свого проживання, спосіб

свого життя та структури повсякденності. Однак, людина не завжди хоче знати, що при цьому відбувається з нею самою. Чи залишається вона колишньою, чи стає вона взагалі кимось Іншим? Здатність ставити такі питання дозволяє сформувати відносно новий філософський дискурс, який можна назвати «цифровою» антропологією. Така практико-орієнтована дослідницька платформа могла б супроводжувати людину на її шляху до нових висот технологічного прогресу, певною мірою коригуючи цей шлях.

Література:

1. Negroponte N. Being Digital. New York: Alfred A. Knopf, 1995. P 243.
2. Miller V. Understanding digital culture. Thousand Oaks: Sage, 2011. 164 p.
3. Gere Ch. Digital culture. London: Reaktion Books, 2008. 248 p.
4. Waltzer L. Digital Humanities and the «Ugly-Stepchildren» of American Higher Education / *Gold M.K. ed. Debates in the Digital Humanities*. University of Minnesota Press, 2012. P. 335–349.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-66>

SECURITY CHARACTERISTICS OF THE ORTHODOX FIELD OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF RUSSIAN MILITARY AGGRESSION

БЕЗПЕКОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРАВОСЛАВНОГО ПОЛЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Tselkovsky G. A. Целковський Г. А.

*Candidate of Philosophical Sciences,
Senior Lecturer at the Department
of Theology and Religious Studies
Educational and Scientific Institute
of Philosophy and Educational Policy
of Mykhailo Dragomanov
Ukrainian State University
Kyiv, Ukraine*

*кандидат філософських наук,
старший викладач кафедри богослов'я
та релігієзнавства
Навчально-науковий інститут
філософії та освітньої політики
Українського державного
університету імені Михайла
Драгоманова
м. Київ, Україна*

Духовна культура української культури має значну релігійну складову, яка представлена різноманітними релігійними традиціями, включаючи православні церкви як найбільшій конфесії країни.